

**6191 SAYILI "SÖZLEŞMELİ ERBAŞ VE ER K." <sup>1</sup>**

**İzin, sosyal haklar, tertip edilme ve kuvvet değiştirme**

**MADDE 8 - (1) Sözleşmeli erbaş ve erlerden barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkileri kesilmez, izinli sayılırlar. Sıhhi arızası devam edenler ve kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.**

**(2) Sözleşmeli erbaş ve erlerden;**

**a) Kendi kusurları olmaksızın idare tarafından sözleşmeleri yenilenmeyenler ile sözleşme süresi içinde vefat, bir yıl içerisinde 6 ncı maddede belirtilen süreden daha fazla hava değişimi süresini geçirme, bulunduğu kadronun kaldırılması, istihdam edildiği kadronun sağlık niteliğini kaybetme nedenleriyle sözleşmeleri sona erenler, sözleşmeli erbaş ve er olarak hizmet ettikleri süre kadar,**

**b) Sözleşme süresi sonunda kendi istekleriyle sözleşmelerini yenilemeyenler ile istihdam edildiği kuvvetinin değiştirilmesi yahut sınıfının kaldırılması sebebiyle kendi istekleri üzerine sözleşmesini feshedenler, sözleşmeli erbaş ve er olarak hizmet ettikleri sürenin yarısı kadar,**

**müddetle genel sağlık sigortalısı sayılmaya devam olunur. Bu şekilde genel sağlık sigortalısı sayılmaya devam olunanların sigortalı hissesi dâhil genel sağlık sigortası primleri, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katı üzerinden, Milli Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı tarafından ödenir. Genel sağlık sigortası priminin ödenmeye devam olunacağı dönem içerisinde, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen sigortalılık hâllerinden biri kapsamında sigortalı olmayı gerektiren bir işte çalışanların, bu şekilde çalışmaları sebebiyle adlarına genel sağlık sigortası primi ödenen süreler için bu fıkra hükümlerine göre genel sağlık sigortası primi ödenmez.**

**(3) Sözleşmeli erbaş ve erlerin vefatı hâlinde, 211 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (b) fıkrası hükmü uygulanır.**

**(4) Sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlerden; sözleşmelerinin sona ermesine neden olan sıhhi arızalarının tedavisine devam edilenlere, sözleşme sona erme tarihinden başlamak şartıyla oniki ayı geçmemek üzere tedavi süresince, görevdeki emsallerinin 7 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre almış oldukları aylık net ücretin üçte ikisi her ay sağlık yardımı olarak kurumlarınca**

---

<sup>1</sup> Bu Sayfada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : "En son içtihatlı, notlu, açıklamalı, ek ve örnekli Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askeri Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 645 s., Ankara 2010, 1. Baskı" isimli Kitaptan alıntı yapılan ve [www.askerihukuk.net](http://www.askerihukuk.net) isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraza kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

ödenir. Bu ödemeden hiçbir kesinti yapılmaz. Ödemeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Ancak, sözleşme sona erme tarihinden itibaren oniki ay içerisinde sözleşmenin sona ermesine neden olan sıhhi arızasından dolayı, malûllük aylığına hak kazananlara, hak kazandıkları tarihten itibaren söz konusu yardım kesilir.

(5) Sözleşmeli erbaş ve erlerin barışta her yıl kırkbeş gün izin alma hakkı vardır. Bu müddete yol dâhil değildir. Bu iznin onbeş günü mazeret izni olarak kullanılır. Yıllık izinlerin verilmesi, zamanı ve süresi hizmetin aksamaması esas alınmak suretiyle kıta, karargâh ve kurum amirlerince düzenlenir. Onbeş günlük mazeret izni dışında sözleşmeli erbaş ve erlere;

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü hâlinde on gün,

b) Yangın, deprem ve su baskını gibi olağanüstü bir mazeret dolayısıyla bir yıl içerisinde otuz güne kadar,

mazeret izni verilebilir. Verilen mazeret izinleri yıllık izne mahsup edilmez. İzinler, ilgili yönetmelik esaslarına göre düzenlenir.

(6) Sözleşmeli erbaş ve erlerin giyecek, bakım ve barınmaları ile iaşeleri erbaş ve erler gibi Devlet tarafından sağlanır. Bunlara, bu kapsamda başkaca bir ödeme yapılmaz. Sözleşmeli erbaş ve erlerin giyim, kuşam istihkakları, ilgili bakanlıklarca düzenlenecek istihkak ve tahsis listelerinde gösterilir.

(7) Sözleşmeli erbaş ve erlerin kıyafetleri ile rütbelerinin şekli ve niteliği ilgili yönetmelikte gösterilir. Sözleşmeli erbaş ve erlerin silahları kadro silahıdır.

(8) Sözleşmeli erbaş ve erlerin günlük faaliyet programı ve hafta sonu izinleri, 1111 sayılı Kanun gereği askerlik yapanlarda olduğu gibidir. Sözleşme ve görev süresince kışlada iskân edilirler.

(9) Sözleşmeli erler bir defaya mahsus olmak üzere tertip edilir. Ancak ihtiyaç hâlinde başka bir birliğe tertip edilebilirler. Bu şekilde tertip edilen personele 1111 sayılı Kanunda erbaş ve erlere ilişkin hükümler uygulanır.

(10) Sözleşmeli erbaş ve erlerin, istihdam edildikleri kadro görev yerlerinin bağlı olduğu kuvvetin değişmesi durumunda kuvvetleri, ilgili Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığının görüşleri alındıktan sonra Genelkurmay Başkanlığı tarafından değiştirilebilir.

(11) Kendi kusurları olmaksızın sözleşmesi feshedilenler ile kendi isteği ile sözleşmesini yenilemeyenler veya ayrılanlar, ilgili mevzuattaki şartları sağlamak şartıyla uzman erbaşlığa veya astsubaylığa başvurabilirler. Başvuruda bulunan sözleşmeli erbaş ve erlere yönetmelikte belirtilen esaslar dâhilinde öncelik verilir.

**NOT:**

**Kanunun Madde Gerekçesi: (Madde 8) Madde 8-** Madde ile; sözleşmeli erbaş ve erlerin sağlık, izin, kılık-kıyafet, ikamet, başka birliğe tertip ve kuvvet değiştirmelerine ilişkin hususların düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerden barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkilerinin kesilmeyeceği ve izinli sayılacakları, sıhhi arızası devam edenler ile kendisinden istifade edilemeyecekler hakkında 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, sözleşmesi sona erenlerin genel sağlık sigortalısı sayılmalarına ve sigorta primlerinin ödenmesine ilişkin esas ve usuller öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında, vefat eden sözleşmeli erbaş ve erlerin cenaze masraflarının ne şekilde karşılanacağı; maddenin dördüncü fıkrasında, sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlerden tedavilerine devam edilenlere ödenecek sağlık yardımı hüküm altına alınmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin barışta her yıl kırk beş gün izin alma haklarının olduğu, bu iznin onbeş gününün mazeret izni olarak kullanılacağı ve mazeret izni dışında verilecek diğer izinlerin verilme esasları düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin giyecek, bakım ve barınmalarının erbaş ve erler gibi Devlet tarafından sağlanacağı ve kazandan iase edilecekleri; maddenin yedinci fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin kıyafetleri ile rütbelerinin şekil ve niteliğinin Türk Silahlı Kuvvetleri Kıyafet Yönetmeliğinde gösterileceği, silahlarının kadro silahı olduğu öngörülmüştür.

Maddenin sekizinci fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin günlük faaliyet programı ve hafta sonu izinlerinin muvazzaf askerlik hizmetini yapanlar ile aynı hükümlere tabi olduğu, sözleşme ve görev süresince kışlalarda iskan edilecekleri;

maddenin dokuzuncu fıkrasında, sözleşmeli erlerin ancak ihtiyaç halinde başka bir birliğe tertip edilebilecekleri; maddenin onuncu fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin kuvvet değiştirme usul ve esasları; maddenin onbirinci fıkrasında ise, sözleşmeli erbaş ve erlere uzman erbaşlığa ve astsubaylığa başvuruda öncelik verileceği hüküm altına alınmıştır.

#### **AÇIKLAMA:**

Madde ile; sözleşmeli erbaş ve erlerin sağlık, izin, kılık-kıyafet, ikamet, başka birliğe tertip ve kuvvet değiştirmelerine ilişkin hususların düzenlenmesi amaçlanmıştır.

#### **1 - Görevde sakatlanan ve hastalananların sözleşmeleri feshedilmez ve izinli sayılırlar:**

a. Maddenin 1. fıkrasına ile; sözleşmeli erbaş ve erlerden barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkilerinin kesilmeyeceği ve bu sürede izinli sayılacakları hükmolunmuştur.

b. Sıhhi arızası devam edenler ve kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

#### **2 -Sözleşmenin sona ermesinden sonra da genel sağlık sigortasından istifade etme halleri:**

a. Sözleşmeli erbaş ve erlerden kendi kusurları olmaksızın idare tarafından sözleşmeleri yenilenmeyenler ile sözleşme süresi içinde vefat, bir yıl içerisinde 6 ncı maddede belirtilen süreden (3 ay) daha fazla hava değişimi süresini geçirme, bulunduğu kadronun kaldırılması, istihdam edildiği kadronun sağlık niteliğini kaybetme nedenleriyle sözleşmeleri sona erenler, sözleşmeli erbaş ve er olarak hizmet ettikleri süre kadar genel sağlık sigortalısı sayılmaya devam olunur.,

b. Sözleşmeli erbaş ve erlerden, sözleşme süresi sonunda kendi istekleriyle sözleşmelerini yenilemeyenler ile istihdam edildiği kuvvetinin değiştirilmesi yahut sınıfının kaldırılması sebebiyle kendi istekleri üzerine sözleşmesini feshedenler, sözleşmeli erbaş ve er olarak hizmet ettikleri sürenin yarısı kadar müddetle genel sağlık sigortalısı sayılmaya devam olunur.

c. Bu şekilde genel sağlık sigortalısı sayılmaya devam olunanların sigortalı hissesi dâhil genel sağlık sigortası primleri, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katı üzerinden, Milli Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı tarafından ödenir.

d. Genel sağlık sigortası priminin ödenmeye devam olunacağı dönem içerisinde, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen sigortalılık hâllerinden biri kapsamında sigortalı olmayı gerektiren bir işte çalışanların, bu şekilde çalışmaları sebebiyle adlarına genel sağlık sigortası primi ödenen süreler için bu fıkra hükümlerine göre genel sağlık sigortası primi ödenmez.

**3 - Sözleşmeli erbaş ve erlerin vefatı hâlinde, 211 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (b) fıkrası hükmü uygulanır:**

Yani, bu şahısların yurt içinde ve dışında vefatı halinde; cenaze masrafı ile cenazenin nakli, arzu edilen yere götürülmesi ve getirilmesi masrafı Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinden ödenir.

**4 - Sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlere her ay sağlık yardımı ödenmesi :**

a. Sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlerden; sözleşmelerinin sona ermesine neden olan sıhhi arızalarının tedavisine devam edilenlere, sözleşme sona erme tarihinden başlamak şartıyla oniki ayı geçmemek üzere tedavi süresince, görevdeki emsallerinin 7 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre almış oldukları aylık net ücretin üçte ikisi her ay sağlık yardımı olarak kurumlarınca ödenir.

b. Bu ödemeden hiçbir kesinti yapılmaz.

c. Ödemeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. ,

d. Ancak, sözleşme sona erme tarihinden itibaren oniki ay içerisinde sözleşmenin sona ermesine neden olan sıhhi arızasından dolayı, malûllük aylığına hak kazananlara, hak kazandıkları tarihten itibaren söz konusu yardım kesilir.

#### **5 - Sözleşmeli erbaş ve erlerin izin hakları şunlardır:**

a. Sözleşmeli erbaş ve erlerin barışta her yıl kırkbeş gün izin alma hakkı vardır.

b. Bu müddete yol dâhil değildir.

c. Bu iznin onbeş günü mazeret izni olarak kullanılır.

d. Yıllık izinlerin verilmesi, zamanı ve süresi hizmetin aksamaması esas alınmak suretiyle kıta, karargâh ve kurum amirlerince düzenlenir.

e. Onbeş günlük mazeret izni dışında sözleşmeli erbaş ve erlere;

1) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü hâlinde on gün,

2) Yangın, deprem ve su baskını gibi olağanüstü bir mazeret dolayısıyla bir yıl içerisinde otuz güne kadar,

mazeret izni verilebilir.

f. Verilen mazeret izinleri yıllık izne mahsup edilmez. İzinler, ilgili yönetmelik esaslarına göre düzenlenir.

#### **5 - Sözleşmeli erbaş ve erlerin giyecek, bakım ve barınmaları ile iaşeleri:**

a. Sözleşmeli erbaş ve erlerin giyecek, bakım ve barınmaları ile iaşeleri erbaş ve erler gibi Devlet tarafından sağlanır.

b. Bunlara, bu kapsamda başkaca bir ödeme yapılmaz. Sözleşmeli erbaş ve erlerin giyim, kuşam istihkakları, ilgili bakanlıklarca düzenlenecek istihkak ve tahsis listelerinde gösterilir.

#### **7 - Sözleşmeli erbaş ve erlerin kıyafetleri ve rütbe işaretleri:**

Sözleşmeli erbaş ve erlerin kıyafetleri ile rütbelerinin şekli ve niteliği ilgili yönetmelikte gösterilir. Sözleşmeli erbaş ve erlerin silahları kadro silahıdır.

#### **8 - Günlük faaliyet programı ve hafta sonu izinleri, kışlada yatmalarının zorunlu olduğu hk:**

a. Sözleşmeli erbaş ve erlerin günlük faaliyet programı ve hafta sonu izinleri, 1111 sayılı Kanun gereği askerlik yapanlarda olduğu gibidir.

b. Sözleşme ve görev süresince kışlada iskân edilirler.

**9 – Sözleşmeli erlerin tertibi (atanması):**

a. Sözleşmeli erler bir defaya mahsus olmak üzere tertip edilir.

b. Ancak ihtiyaç hâlinde başka bir birliğe tertip edilebilirler.

c. Bu şekilde tertip edilen personele 1111 sayılı Kanunda erbaş ve erlere ilişkin hükümler uygulanır.

**10 - Sözleşmeli erbaş ve erlerin kuvvet değiştirmeleri:**

Sözleşmeli erbaş ve erlerin, istihdam edildikleri kadro görev yerlerinin bağlı olduğu kuvvetin değişmesi durumunda kuvvetleri, ilgili Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığının görüşleri alındıktan sonra Genelkurmay Başkanlığı tarafından değiştirilebilir.

**11 - Uzman erbaşlığa veya astsubaylığa başvuruları ve kendilerine öncelik verilmesi:**

a. Kendi kusurları olmaksızın sözleşmesi feshedilenler ile kendi isteği ile sözleşmesini yenilemeyenler veya ayrılanlar, ilgili mevzuattaki şartları sağlamak şartıyla uzman erbaşlığa veya astsubaylığa başvurabilirler.

b. Başvuruda bulunan sözleşmeli erbaş ve erlere yönetmelikte belirtilen esaslar dâhilinde öncelik verilir.

**İÇTİHATLAR:**